

Brüssel, 15.6.2016
COM(2016) 392 final

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

13. ARUANNE

**ÜLEVAADE KOLMANDATE RIIKIDE KAUBANDUSE KAITSEMEETMETEST
EUROOPA LIIDU SUHTES AASTAL 2015**

{SWD(2016) 197 final}

1. SISSEJUHATUS

Kaubanduse kaitse (mida nimetatakse ka kaubanduse parandusmeetmeteks) tagatakse kolme kaubanduse kaitsevahendiga: dumpinguvastaste meetmete, tasakaalustusmeetmete ja kaitsemeetmetega. Kui dumpinguvastaste meetmete ja tasakaalustusmeetmete eesmärk on neutraliseerida omamaisele tööstusharule olulist kahju tekitavat või tekitada ähvardavat dumpinguhinnaga või subsideeritud impordist tulenevate ebaõiglaste kaubandustavade kahjulikku mõju, siis kaitsemeetmete eesmärk on ajutiselt kaitsta omamaiseid tööstusharusid sellise ettenägematu ja märkimisväärse impordikasvu kahjuliku mõju eest, mis tekitab või ähvardab tekitada neile olulist kahju. Samuti tuleb meelde tuletada, et kaitsemeetmeid kohaldatakse mis tahes päritolu impordi suhtes, seega on neil *erga omnes* mõju, samal ajal kui dumpinguvastased meetmed ja tasakaalustusmeetmed on suunatud ning seega riigi- ja isegi äriühingupõhised.

Kaubanduse kaitsevahendite kohaldamine on reguleeritud Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asjakohaste lepingute ja kohtupraktikaga. WTO mitmepoolse süsteemi nõuetekohaseks toimimiseks tuleb selliseid eeskirju hoolikalt järgida. Kaubanduse kaitsevahendite ebaõige rakendamine toob kaasa ebaseaduslikud ja põhjendamatud meetmed, millel on kahjulik mõju vabale ja õiglasele kaubandusele. See kehtib eriti kaitsemeetmete puhul, mis on kaubandust kõige enam piirav vahend, sest meetmeid kohaldatakse kõikide päritoluriikide suhtes olenemata sellest, kas nad individuaalselt oma eksporti suurendavad ja/või kahju põhjustavad. Seepärast on WTO kohtupraktikas sätestatud kõrgemad nõuded kaitsemeetmete kehtestamiseks.

Viimastel aastatel on paralleelselt ülemaailmsete majandus- ja finantskriisidega kasvanud kaubanduse kaitsemeetmete kasutamine Euroopa Liidu (edaspidi „EL“) ja individuaalsete liikmesriikide suhtes. Majanduskasvu aeglustumise ajal, mil sisetarbimine teatavates sektorites väheneb, otsivad tööstusharud tootmise/töökohtade säilitamiseks ja kulude kontrolli all hoidmiseks uusi väljundeid ning keskenduvad loomulikult eksporditurgudele. Seetõttu on väga tähtis, et neid ekspordivõimalusi ei takistaks põhjendamatud kaubanduse kaitsemeetmed, mis piiravad alusetult turulepääsu.

WTO liikmetel on õigus kaubanduse kaitsevahendeid kasutada. Oluline on aga kasutada kaubanduse kaitsemeetmeid nõuetekohaselt, et need ei tooks kaasa proteksionistlikke meetmeid. Ka EL ise on nende vahendite (eeskätt dumpinguvastaste meetmete ja tasakaalustusmeetmete) pidev kasutaja ning liidu süsteem põhineb tasakaalustatud ja mõõdukal lähenemisviisil, kusjuures ELi õigusaktides¹ sätestatud nõuded ulatuvad WTO raames võetud kohustustest veelgi kaugemale. Näiteks tuleb kohaldada kohustuslikku avaliku huvi kriteeriumi ja väiksema tollimaksu reeglit, mille kohaselt meetmed kehtestatakse dumpingumarginaalist madalamal tasemel, kui need on piisavad asjaomasele tööstusharule tekitatud kahju kõrvaldamiseks². EL eeldab, et ka tema kaubanduspartnerid peavad ELi või

¹ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1225/2009 kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed (ELT L 343, 22.12.2009, lk 51–73); nõukogu 11. juuni 2009. aasta määrus (EÜ) nr 597/2009 kaitse kohta subsideeritud impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed (ELT L 188, 18.7.2009, lk 93–126); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/478 impordi ühiste eeskirjade kohta (ELT L 83, 27.3.2015, lk 16–33); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/755 teatavatest kolmandatest riikidest pärit impordi ühiste eeskirjade kohta, ELT L 123, 19.5.2015, lk 33–49.

² Tuleb tähele panna, et komisjon on teinud ettepaneku õigusakte muuta, et väiksema tollimaksu reegli kohaldamisala teatavatel tingimustel piirata (COM(2013) 192 (final), 10.4.2013), kuid Euroopa Parlament ja nõukogu ei ole selle kohta veel otsust teinud.

üksikute liikmesriikide suhtes vahendeid kasutades rangelt kinni kokkulepitud ja kohustuslikest WTO nõuetest. Sellega seoses jätkab Euroopa Komisjon (edaspidi „komisjon“) oma jõupingutusi, et edendada parimate tavade kasutamist kaubanduse kaitsevahendite rakendamisel oma kaubanduspartnerite seas, ning kolmandate riikide kaubanduse kaitsevahenditega seotud meetmete üle tehakse jätkuvalt intensiivset ja suunatud järelevalvet.

Eespool kirjeldatud põhjustel sekkub komisjon vastavalt vajadusele, et lahendada süsteemseid probleeme seoses sellega, kuidas kolmandad riigid kasutavad kaubanduse kaitset ning et tagada vastavus WTO nõuetele. Komisjon esitab kirjalikke märkusi ja osaleb ühtlasi regulaarselt avalikel aruteludel, kus menetletakse kolmandate riikide kaubanduse kaitsevahendeid, eriti kui leitakse, et ELi eksportijate õigusi ja huve on põhjendamatult riivatud. Komisjon osaleb ka oma kahepoolsete lepingutega loodud asjakohastes institutsioonilistes organites.

Peale selle pakub komisjon kolmandate riikide uurimisasutuste ametnikele põhjalikku kaubanduse kaitsevahendite alast koolitust, et levitada oma kõrgeid nõudeid kaubanduse kaitsevahenditega seotud uurimistel ja parandada sel viisil kolmandate riikide tehtavate uurimiste kvaliteeti. Selliseid koolitusi korraldatakse harilikult kord aastas nädalase seminari vormis ning kuni 25 osalejale mitmesugustest kolmandatest riikidest. 2015. aastal korraldatud koolitusel osalesid ametnikud Indiast, Jaapanist, Jordaaniast, Tuneesiast ja Vietnami. Komisjon suhtles 2015. aastal ka teiste kaubanduse kaitsevahendite regulaarselt kasutatavate kolmandate riikidega, et viia lisaks juba väljakujunenud dialoogidele sisse kaubanduse kaitsevahendite kasutamist käsitleva prima tava vahetamine.

Käesolevas aruandes kirjeldatakse kolmandate riikide võetavate kaubanduse kaitsemeetmete üldisi suundumusi, mis mõjuvad või võivad mõjuda kahjulikult ELi ekspordile (kolmandate riikide dumpinguvastaste meetmete või tasakaalustusmeetmete sihtmärgiks võib olla kas EL tervikuna või üksikud liikmesriigid). Ühtlasi antakse aruandes ülevaade sellest, mida konkreetselt tähendab kolmanda riigi järelevalve; lisas on esitatud üksikasjalikud analüüsid riikide kaupa ja täpsed arvanded.

2. ÜLDISED SUUNDUMUSED

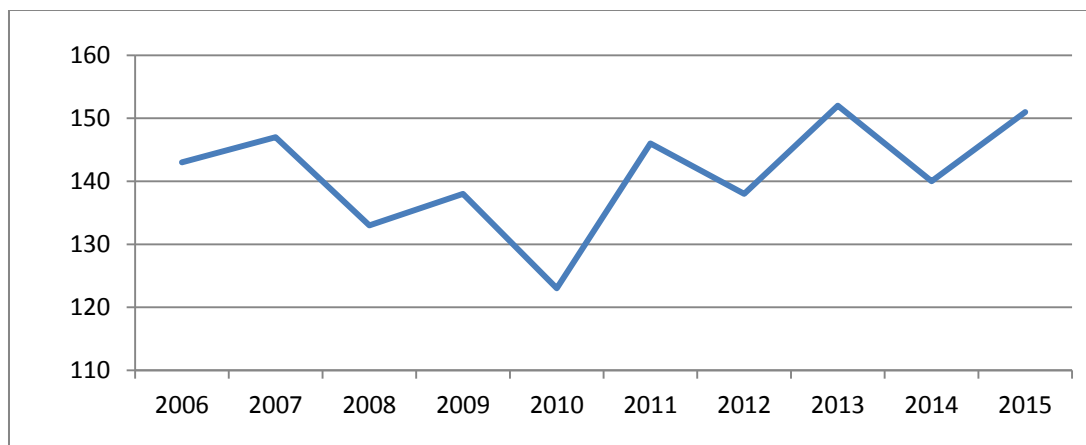
2.1. Kehtivad meetmed 2015. aasta lõpu seisuga

2015. aastal kehtis 151³ ELi ekspordi mõjutavat kaubanduse kaitsemeetet, mis tähendab seda, et võrreldes 2014. aastal kehtinud 140⁴ meetmega on nende arv suurenenud. Nagu alljärgnevalt jooniselt näha, on kehtivate meetmete arv alates 2010. aastast selgelt suurenenud, ning kaubanduse kaitsevahenditega seotud tegevus on jätkuvalt suhteliselt oluline.

2015. aastal kehtivate meetmete koguarv

³ Üksikasjalikud andmed kolmandate riikide poolt ELi suhtes kehtestatud meetmete kohta on kättesaadavad kaubanduse peadirektoraadi veebisaidil aadressil <http://trade.ec.europa.eu/actions-against-eu-exporters/cases/index.cfm>.

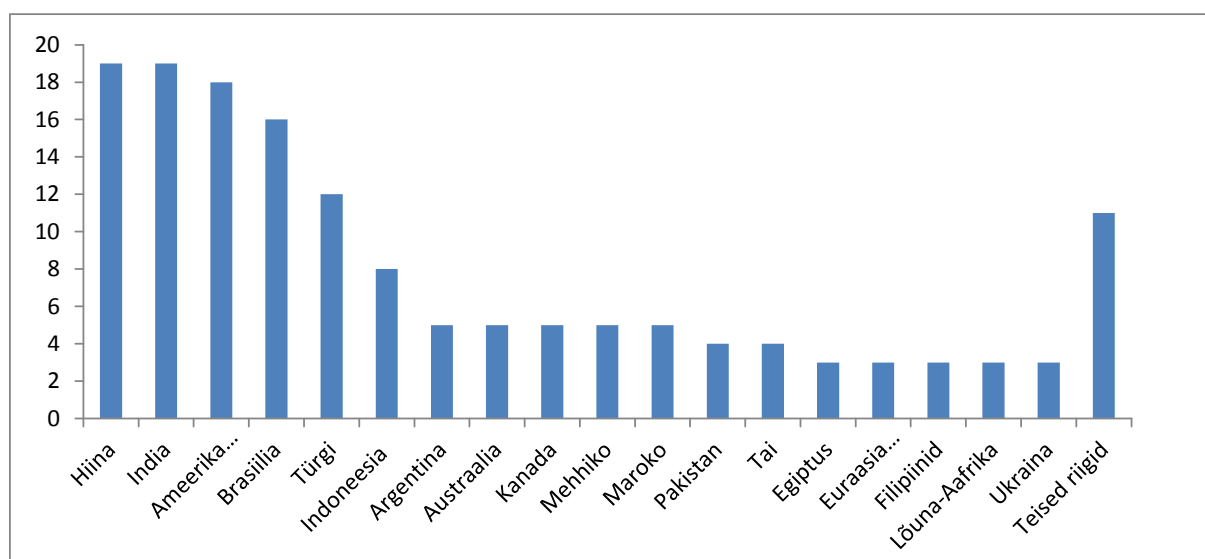
⁴ ELi suhtes algatatud juhtumit käsitatakse ühe juhtumina olenemata asjaomaste ELi liikmesriikide arvust.

Allikas: WTO ja ELi statistika

India ja **Hiina** on jätkuvalt need riigid, kus ELi ekspordi suhtes kehtib suurim arv meetmeid – nendes riikides kehtib praegu 19 meetet (India puhul vastavalt neli kaitsemeetet ja 15 dumpinguvastast meetet ning Hiina puhul 17 dumpinguvastast meetet ja kaks tasakaalustusmeetet). Kui India puhul on meetmete arv võrreldes 2014. aastaga seitsme võrra vähenenud, siis Hiina puhul on see püsinud suhteliselt stabiilne – 2014. aastast alates on lisandunud üks meede. Järgnevad **Ameerika Ühendriigid** 18 kehtiva meetmega, millest enamiku moodustavad dumpinguvastased meetmed, kusjuures ELi ekspordi suhtes on kehtestatud kaks uut kaubanduse kaitsevahendeid käsitlevat meetet (üks tasakaalustusmeede ja üks dumpinguvastane meede). **Brasiilia** puhul kehtib 16 (dumpinguvastast) meetet, mis tähendab seda, et eelmise aastaga võrreldes on lisandunud märkimisväärne arv meetmeid (7). **Türgi** kehtestatud meetmete arv püsib suhteliselt stabiilne (12). Sel aastal ületab aga Türgi kehtestatud dumpinguvastaste meetmete arv (7) üle pika aja kaitsemeetmete arvu (5).

Kehtivad meetmed 2015. aasta lõpu seisuga riikide kaupa

Allikas: WTO ja ELi statistika⁵

⁵ Ülejäänud 11 meetet jagunevad kümne järgmise riigi vahel: Tšiili, Costa Rica, Dominikaani Vabariik, Ecuador, Jaapan, Korea, Malaisia, Uus-Meremaa, Vietnam ja Sambia.

Mis puudutab kasutatud vahendite liiki, siis 151 kehtivast meetmest on 108 dumpinguvastased meetmed, viis on tasakaalustusmeetmed ja 38 on kaitsemeetmed (tuletatakse meelde, et kaitsemeetmed kehtestatakse kõikide päritoluriikide suhtes ning kõik neist ei pruugi tingimata otseselt mõjutada ELi, kelle majandushuvid võivad mõnel juhul olla piiratud).

2015. aastal sai kaitsemeetmete kõige sagedasemaks kasutajaks Indoneesia (8), kellele järgnesid Türgi (5) ja India (4). Huvitaval kombel on ka selliseid riike, kes kasutavad kaitsemeetmeid esimest korda: Tšiili, Costa Rica, Ecuador, Malaisia ja Sambia. Mõjutatud toodete ELi eksport nendesse riikidesse aga puudub või on piiratud.

2.2. 2015. aastal kehtestatud meetmed

2015. aastal kehtestati kokku 37 uut meetet (21 dumpinguvastast meetet, 15 kaitsemeetet ja üks tasakaalustusmeetet), mis 2014. aastaga (34 meetet) võrreldes tähendab mõningast kasvu. Suurima arvu uusi meetmeid (8) kehtestas Brasiilia (kõik dumpinguvastased meetmed). See on märkimisväärne kasv võrreldes eelmise aastaga, mil Brasiilia ei kehtestanud ELi ekspordi suhtes mitte ühtegi kaubanduse kaitsevahenditega seotud meetet, kuid arvestades 2014. aastal algatatud uute uurimiste suurt arvu (7), ei ole see üllatav.

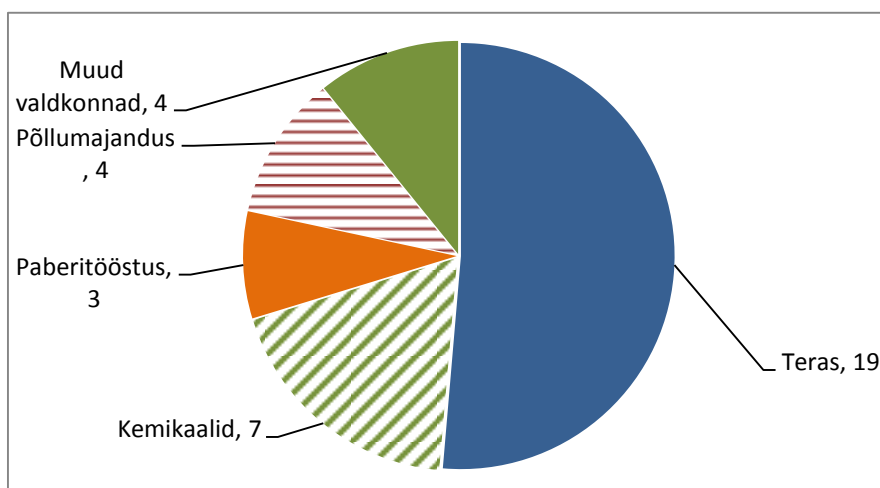
2.3. 2015. aastal algatatud uurimised

Uute uurimistena algatati 2015. aastal 18 kaitsemeetmete uurimist, 18 dumpinguvastast uurimist ja üks tasakaalustusmeetmete uurimine. See on mõnevõrra vähem kui 2014. aastal (37 võrrelduna 41ga).

2014. aastal oli uute kaitsemeetmete uurimiste puhul näha kasvutrendi, kuid 2015. aastal langes nende arv tagasi 2013. aasta tasemele. Absoluutarvudes on aga jätkuvalt tegemist märkimisväärse arvu uurimistega.

Tööstusharudest algatati kõige enam kaubanduse kaitsega seotud uurimisi terasetööstuses. 2015. aastal algatatud 37st uuest uurimisest käsitlesid 19 terasetooteid (üle poole kõikidest uutest uurimistest ja rohkem kui 2014. aastal terasetööstuse suhtes algatatud 12 uut uurimist). Järgnes **keemiatööstus**, mille suhtes algatati 2015. aastal seitse uut uurimist (võrreldes 2014. aastal algatatud 11 uurimisega nende arv vähenes). Paberitööstuses, millele 2014. aastal pöörati erilist tähelepanu (viis uut uurimist), algatati 2015. aastal kolm uut uurimist.

2015. aastal algatatud uued uurimised tööstusharude kaupa

Allikas: WTO ja ELi statistika

Nagu juba mainitud, on enamik 2015. aastal algatatud uusi juhtumeid seotud terasetööstusega, mis praegu peamiselt liigsest tootmisvõimsusest tingituna vaevleb ülemaailmse kriisi käes. 2015. aastal kehtestasid Ameerika Ühendriigid ajutised tasakaalustusmeetmed ja üksikud arengumaad algatasid kaitsemeetmetega seotud uurimised (India algatas kaks juhtumit ning Tšiili, Malaisia, Vietnam ja Sambia igaüks ühe juhtumi). Arvestades kaitsemeetmete *erga omnes* laadi, võib nendega kaasneda kaubavoogude ümbersuunamine, kuid käesoleva aruande koostamise ajal ei tundunud see risk olevat realiseerunud.

Ülemaailmse liigse tootmisvõimsuse maht koos kahaneva nõudluse ja terase madalate hindadega muudavad selle tööstusharu äärmiselt haavatavaks ja altiks kolmandate isikute kaubanduse kaitsemeetmetele. Kui põhiprobleemi ehk ülemaailmset liigset tootmisvõimsust nõuetekohaselt ei lahendata, kaasneb sellega kaubanduse kaitsevahendite suurema levimise oht. See võib mõjutada ka teisi sektoreid, näiteks alumiiniumi- või keraamikatööstust.

3. KORDUVAD PROBLEEMID JA PEAMISED SAAVUTUSED

3.1. Korduvad probleemid

Lisaks teatavatele viimaste aastate jooksul kordunud probleemidele, nagu kaitsemeetmete sage kasutamine tärkava turumajandusega riikide poolt või läbipaistvuse puudumine kaubanduse kaitsevahenditega seotud menetlustes, täheldas komisjon kõrvalehoidmisvastaste menetluste arvu suurenemist 2015. aasta jooksul. Kuna WTO lepingutes puuduvad praegu ühtsed kõrvalehoidmisvastased eeskirjad, nõuab see valdkond erilist tähelepanu. Samuti sekkus komisjon menetlustesse, mis olid seotud ELi töödeldud põllumajandustoodete ekspordiga.

Kaitsemeetmete puhul oli ka 2015. aastal tegemist keerulise küsimusega. Kaitsemeede on vahenditest kõige piiravam, mistõttu tuleks seda kasutada vaid väga erandlikel asjaoludel. Ehkki kõik kaitsemeetmete uurimised ei mõjuta otseselt ELi eksporti, sekkub komisjon süsteemselt peaaegu kõigisse uurimistesse, et tõsta esile tõsiseid puudusi, mida esineb sageli juba algatamisetapis.

Peale korduvate puuduste mitmes kolmandate riikide kaitsemeetmete uurimises (impordi selge kasvu puudumine, läbipaistmatus või nõrgad ja ebaveenvad hinnangud kahju kohta), teeb jätkuvalt muret ka juhtumite arv ning selliste meetmete uute kasutajate esilekerkimine eeskätt arengumaade seas.

Hoolimata komisjoni süsteemsest sekkumisest, mille ettevalmistamine on koordineeritud tööstusharu ja sidusrühmadega, meetmed enamikul juhtudest siiski kehtestatakse.

Teiselt poolt on selline sekkumine vähemalt mõnel juhul aidanud meetmeid leevendada (st madalamad tootimaksimummäärad, suuremad kvoodid, lühem kestus või meetmete kiirem lõpetamine)⁶. Mõnel juhul on suudetud meetmeid ka vältida, kuid ainuüksi uurimise algatamine avaldab kaubavoogudele kahjulikku mõju, sest nende tulemus ei ole kindel.

2015. aastal oli uute kaitsemeetmete uurimiste arvu poolest üllataval kombel esirinnas Tšiili (kokku neli meetet; 2014. aastal algatas India seitse kaitsemeetmete uurimist). Ka Sambia tegutses kaubanduse kaitse vallas silmanähtavalt aktiivselt ning algatas esimest korda terasetööstust käsitleva uurimise, mille tulemusel kehtestati 2015. aastal üks kaitsemeede. Terasetööstuse vastu on samuti suunatud kaitsemeetmed, mis selle vahendi *erga omnes* laadi tõttu võivad alati tõenäoliselt kaasa tuua kaubavoogude ümbersuunamise, mille puhul on oht dominoefekti tekkimiseks.

Igas kaubanduskaitset käsitlevas uurimises on tähtis koht **asjaomaste isikute kaitseõigusel** kaubanduse kaitsevahendeid käsitlevas menetluses, sest huvitatud isikutel peaks olema võimalik õigeaegselt tutvuda mittekonfidentsiaalse toimikuga. Seepärast on oluline, et see sisaldaks iga registreeritud dokumendi sisulist mittekonfidentsiaalset versiooni ja/või konfidentsiaalse teabe sisulist kokkuvõtet.

Kahjuks ei esitata paljude uurimiste puhul ja paljudes jurisdiktsioonides mittekonfidentsiaalses toimikus peaaegu mingit teavet, eriti kui tegemist on üheainsa või mõne üksiku kaebuse esitajaga. Sellisel juhul sekkub komisjon uurimisasutuste tegevusse, et taotleda teavet vähemalt indeksite või vahemike kujul, nii et huvitatud isikud saaksid olukorrast kasvõi üldise sisulise ettekujutuse.

2015. aastal suurenes dumpinguvastastest meetmetest **kõrvalehoidmist**⁷ käsitlevate juhtumite arv. Kõrvalehoidmisvastase uurimise eesmärk on teha kindlaks, kas eksportija, kelle suhtes on kehtestatud dumpinguvastane meede või tasakaalustusmeede, või importija, kes kõnealuste tollimaksude tasumise eest vastutab, püüab neid vältida, mis sageli toimub kolmandas riigis ümberlaadimise teel. Kui uurimisasutus avastab meetmetest kõrvalehoidmise, võidakse dumpinguvastaseid meetmeid või tasakaalustusmeetmeid laiendada kaupadele, mis on lähetatud asjaomasest kolmandast riigist või mida ekspordib konkreetne eksportija, kelle puhul on leitud, et ta osaleb kõrvalehoidmises (sarnased eeskirjad kehtivad asjaomase toote osade või mõnevõrra muudetud versioonide suhtes). Kuigi kõrvalehoidmine on põhimõtteliselt vastuvõetamatu ja ebaseaduslik, võivad kõrvalehoidmisvastased uurimised muutuda probleemseks, kui need mõjutavad tootjaid/eksportijaid, kes ei püüa meetmetest kõrvale hoida, vaid lihtsalt tegelevad oma tavapärase tegevusega.

Tasakaalustusmeetmetega seotud juhtumid nõuavad suhteliselt aktiivset tegutsemist, tulenevalt arutelust ELi toetuse laadi kohta, eelkõige töödeldud põllumajandustooteid

⁶ Lähemad üksikasjad on esitatud allpool jaotises 3.2 „Peamised saavutused“.

⁷ Joonealuses märkuses 3 osutatud otsingumootor ei näita kõrvalehoidmisvastaseid uurimisi.

käsitlevate juhtumite puhul. Kui küsimus on ELi abis, muutub komisjon otseselt huvitatud isikuks ja peab tegema koostööd, esitades konkreetset vastust küsimustikule. Näiteks nii Kanadas alatatud rafineeritud suhkrut käsitleva juhtumi kui ka Egiptuses alatatud Edami juustu käsitleva juhtumi puhul osales komisjon aktiivselt menetluses eesmärgiga tõendada, et sellised ELi programmid ei ole WTO eeskirjade kohaselt sihtotstarbelised ja seega ei tohiks nende suhtes kohaldada kaubanduse kaitsevahendeid. Nagu aruandes on allpool lühidalt kirjeldatud, oli see tegevus viimasel juhul edukas.

3.2. Peamised saavutused

3.2.1. Brasiilia – meetmete kohaldamise peatamine

Ladina-Ameerikas oli peamine saavutus ELi suhtes kehtestatud emulsioonpolümerisatsiooni teel toodetud stüreen-butadieenkaustsukit – **ESBRI (sünteeskaustsukit)** – käsitlevate dumpinguvastaste meetmete kohaldamise peatamine. Brasiilia algatas kõnealuse dumpinguvastase uurimise 2014. aasta mais. ELi tootjate majandushuvi moodustas hinnanguliselt ligikaudu 80 miljonit eurot.

22. novembril 2015 kehtestati küll viieks aastaks meetmed, kuid avalikust huvist (antud juhul hindade stabiilsusest) tulenevalt peatati nende kohaldamine üheks aastaks. Peatamist võib veel ühe aasta võrra pikendada, pärast mida meetmed aeguvad. Samuti võib neid hakata igal ajal uuesti kohaldama. Peatatud meetmed jäävad vahemikku 0–36,4 %.

Komisjon osales Brasiilia ametiasutustega peetud aktiivses tehnilises ja poliitilises arutelus meetmete sobilikkuse kohta. See arutelu oli tollimaksude peatamisel otsustav.

3.2.2. Ameerika Ühendriigid – pinnakatteta paberi suhtes kehtestatud meetmete kahjuliku mõju vähendamine

2015. aasta veebruaris algatasid Ameerika Ühendriikide ametiasutused dumpinguvastase uurimise **pinnakatteta paberi** impordi suhtes, mis pärines muu hulgas Portugalist (ELi tootjate majandushuvide moodustasid ligikaudu 105 miljonit eurot). Ameerika Ühendriikide kaubandusministeerium leidis oma esialgses otsuses, et üks ELi eksportija ei teinud uurimises koostööd. Sellest tulenevalt kehtestas kaubandusministeerium äriühingu suhtes esialgse 29,53 %-lise dumpingumarginaali, lähtudes kättesaadavate kahjulike faktide kohaldamisest.

Koordineerides oma tegevust mõjutatud ELi eksportijaga, sekkus komisjon kaubandusministeeriumi uurimisse ja väitis, et tegelikult oli äriühing nõuetekohaselt koostööd teinud. Kaubandusministeerium otsustas oma lõplikus otsuses vähendada dumpingumarginaali 7,8 %-le.

3.2.3. Türgi – trüki- ja kirjapaberi suhtes ei kehtestatud kaitsemeetmeid

Türgi korraldas **trüki- ja kirjapaberit** käsitleva kaitsemeetme uurimise, millega oli seotud ELi oluline majandushuvi – ligikaudu 175 miljonit eurot. Avalikult kättesaadavad tõendid osutasid sellele, et juhtum ei olnud hästi põhjendatud. Komisjon ja tööstusharu koordineerisid oma tegevust ja sekkusid mitmel korral ning 2015. aasta augustis lõpetati uurimine meetmeid kehtestamata.

3.2.4. Maroko – kaitsemeetmete kahjuliku mõju vähendamine

Koordineerides oma tegevust tööstusharuga, sekkus komisjon **külmvaltsitud teraslehti ja pinnatud või kaetud teraslehti** käsitlevasse kaitsemeetme uurimisse, mille puhul ELi eksportijate majandushuvi moodustas ligikaudu 130 miljonit eurot. Peamine eesmärk oli tagada, et uurimine ja meetmete kohaldamisala ei hõlmaks Tangieri vabatsiooni suunatud märkimisväärsel ELi pärit importi, ning rõhutada, et impordi kasv ja omamaisele tööstusharule tekitatud võimalik kahju ei lange omavahel ajaliselt kokku. Komisjoni sekkumine oli edukas, kuna meetmete kahjulikku mõju vähendati.

3.2.5. Egiptus – mootorsõidukite patareisid ja valget suhkrut käsitlevate kaitsemeetmetega seotud uurimistes ei tuvastatud tõsist kahju

2014. aasta detsembris algatas Egiptus **mootorsõidukite patareisid** käsitleva kaitsemeetmete uurimise, mille puhul ELi eksportijate majandushuvi moodustas ligikaudu 40 miljonit eurot. Komisjon sekkus, esitades kirjalikke dokumente ning osaledes avalikus arutelus ja Euroopa – Vahemere piirkonna lepingu raames korraldatud konsultatsioonides, eesmärgiga juhtida tähelepanu asjaolule, et kahju ja põhjusliku seose analüüs ei võimaldanud teha üheseid järeldusi. Uurimine lõpetati 2015. aasta detsembris, ilma et oleks meetmeid kehtestatud.

2015. aasta aprillis algatas Egiptus teise kaitsemeetme uurimise, mis käsitles **valget suhkrut** ja mille puhul ELi eksportijate majandushuvi moodustas ligikaudu 35 miljoni eurot. Samal ajal kehtestati ajutised meetmed. Juhtumises esines mitu puudujääki, eelkõige oli omamaise tööstusharu areng positiivne ning hiljuti ei olnud toimunud mingit järsku ja ootamatut impordi kasvu ega tekitatud tõsist kahju. Pärast seda, kui komisjon oli oma tegevust tööstusharuga kooskõlastades jõuliselt sekkunud, järeldasid Egiptuse ametiasutused oma 2015. aasta oktoobri aruandes, et tööstusharule ei olnud tõepoolest tõsist kahju tekitatud, mille tagajärjel võeti 2016. aasta veebruaris vastu ametlik otsus lõpetada uurimine meetmeid kehtestamata.

3.2.6. Filipiini Vabariik – ajalehepaberi suhtes kehtestatud tollimaksude vähendamine

2013. aastal algatasid Filipiinid **ajalehepaberi** impordi suhtes kaitsemeetmetega seotud uurimise, mis oleks võinud mõjutada Ühendkuningriigist, Soomest, Saksamaalt ja Madalmaadest pärit importi ning mille puhul ELi tootjate majandushuvi moodustas ligikaudu 8 miljonit eurot. Komisjon osales selles algusest saadik ning tegi tööstusharu ja sidusrühmadega tihedat koostööd, et käsitleda kaebuses ja uurimisasutuste avalikustatud otsustes sisalduvaid õiguslikke vigu. Ajavahemikul 2013–2015 sekkus komisjon mitmel korral nii kirjalikult kui ka suuliselt. Viimane sekkumine toimus 2015. aasta märtsis, vahetult enne lõpliku otsuse vastuvõtmist. Kooskõlastatud jõupingutuste tulemusel vähendati kaitsetollide taset lõpuks 60 % võrra, ligikaudu 46 eurolt 18 eurole ajalehepaberi tonni eest.

3.2.7. Jordaania – kaitsemeetmete uurimise lõpetamine ilma meetmeid kehtestamata

A4-vormingus paberit käsitlev kaitsemeetmetega seotud uurimine, mille puhul ELi eksportijate majandushuvi moodustas ligikaudu 4 miljonit eurot, algatati 2014. aasta augustis, tuginedes väga nõrkadele põhjendustele. Eelkõige tundus, et kohaliku tööstusharu kantud kahju oli põhjustatud peamiselt ebatõhususest ja kvaliteediprobleemidest. See juhtum tekitas ELi tööstusharule suurt muret, sest kõnealuses sektoris oli täheldatud nn ülekanduvat mõju, nimelt olid Maroko, Türgi ja Ameerika Ühendriigid algatanud sarnased uurimised. Pärast komisjoni jõulist sekkumist (kirjaliku dokumendi esitamine, osalemine avalikus arutelus ja

assotsieerimislepingu raames korraldatud konsultatsioonides) lõpetati uurimine 2015. aasta novembris, ilma et oleks meetmeid kehtestatud.

3.2.8. Muud nimetamist väärivad juhtumid⁸

2013. aastal algatasid Austraalia ametiasutused dumpinguvastase uurimise seoses Itaaliast pärit **töödeldud tomatitoodetega**. ELi majandushuvi moodustas 48 miljonit eurot. Komisjon toetas Itaalia ametiasutusi mitmel korral arvukate kirjalike dokumentide esitamisega ning 45 % ekspordist jäeti meetmega kohaldamisalast välja, samal ajal kui tollimaksumäärad ülejäänud koostööd tegevatele eksportijatele olid suhteliselt madalad (keskmiselt 4 %). 2015. aastal algatasid Austraalia ametiasutused vaid mõne kuu möödumisel kõnealuse uurimise lõpust aga uue uurimise, mille põhjendused tunduvad olevat väga nõrgad. Selle eesmärk on uuesti uurida kahe varem meetme kohaldamisalast välja jäetud äriühingu eksporti, mille puhul moodustab ELi majandushuvi ligikaudu 28 miljonit eurot. 2015. aastal jätkas komisjon jõulist sekkumist Itaalia eksportijate toetamiseks. Kahjuks kehtestasid Austraalia ametiasutused 2016. aasta alguses meetmed, lähtudes kaheldavast metoodikast, mis tekitab tõsiseid süsteemseid probleeme. 13. aprillil 2016 algatas Austraalia dumpinguvastaste meetmete läbivaatamisega tegelev tööriühm Itaalia äriühingute ja ametiasutuste taotlusel meetme haldusliku läbivaatamise. Käesoleva aruande koostamise ajal tegi komisjon suuri tehnilisi ja poliitilisi jõupingutusi kerkinud küsimuste lahendamiseks, kooskõlastades oma tegevust tööstusharu ja sidusrühmadega.

2014. aastal algatas Egiptus tasakaalustusmeetmetega seotud uurimise, mis käsitles **Edami juustu** importi Madalmaadest (ELi majandushuvi moodustab 20 miljonit eurot). Komisjon rõhutas, et uurimise all olevad subsidiumide programmid ei ole sihtotstarbelised ega ole seetõttu WTO eeskirjade kohaselt vaidlustatavad. Egiptuse ametiasutused võtsid neid argumente arvesse ja 2015. aasta märtsis lõpetati uurimine, ilma et oleks meetmeid kehtestatud.

Lõuna-Aafrika Vabariik tegi ettepaneku kehtestada lõplik tollimaks Saksamaalt, Madalmaadest ja Ühendkuningriigist pärit **külmutatud kanaliha** impordi suhtes. Juhtumiga seotud majandushuvi moodustas 30 miljonit eurot. Nii komisjon kui ka teised huvitatud isikud seadsid kahtluse alla dumpingumarginaalid ja nende arvutamise Ühendkuningriigi puhul. Lõuna-Aafrika Vabariigi uurimisasutus ITAC langetas 27. veebruaril 2015 tehtud lõplikus otsuses kõnealuseid tollimaksumäärasid mõlema Ühendkuningriigi individuaalse tootja puhul (tasemelt 18,68 % tasemele 13,07 %) ja kõigi teiste Ühendkuningriigi tootjate puhul (tasemelt 34,7 % tasemele 22,3 %).

4. TEGEVUS WTOS

Komisjon tegutseb aktiivselt ka WTOS, et kaitsta ELi huve konkreetsetes juhtumites või käsitleda süsteemseid probleeme tekitavaid küsimusi. See toimub järgmisel kujul: i) WTOS selliste kaubanduse kaitsevahendite vaidlustamine, mida EL ei pea WTO õigusega järjepidevaks, ii) sekkumine kolmanda osapoolena WTO kaubanduse kaitsevahendite alastes vaidlustes ja iii) aktiivne osalemine Genfis asuvates asjakohastes eeskirjade koostamisega tegelevates komiteedes.

⁸ Käesolevas jaotises käsitletakse juhtumeid, mida juba nimetati 2014. aasta aruandes (<http://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/trade-defence/actions-against-exports-from-the-eu/>) ja mis 2015. aasta jooksul vormistati ametlikult.

i) Kui leitakse, et meetmed ei ole kooskõlas WTO õigusega, võib komisjon taotleda WTO vaekogu moodustamist. See toimus näiteks *dumpinguvastaste meetmete puhul, mille Hiina kehtestas teatavate terastorude impordi suhtes (DS460)*, ja *dumpinguvastaste meetmete puhul, mille Venemaa kehtestas väikeste tarbesõidukite impordi suhtes (DS479)*.

Esimesel juhul võttis WTO vaidluste lahendamise organ 2015. aasta oktoobris vastu apellatsioonikogu aruande, mille tulemus oli ELi jaoks soodne, ning soovitas Hiinal oma meetmed WTO eeskirjadega kooskõlla viia. Hiinal on vaidluste lahendamise organi soovitude ja otsuse elluviimiseks aega 22. augustini 2016. Teisel juhul alustas vaekogu tegevust alles 2015. aastal ja tema otsust oodatakse 2016. aasta jooksul.

ii) Lisaks sekkub komisjon kolmanda osapoolena kolmandate riikide taotlusel algatatud WTO menetlustes, peamiselt eesmärgiga käsitleda ja jälgida põhimõttelisi küsimusi, mis võivad mõjutada ka ELi kaubanduse kaitsevahendite kasutamist. Sellisel sekkumisel on ka aktiivne mõõde, kuna komisjon püüab tõsta kaubanduskaitset käsitlevate uurimiste taset välisriikides. 2015. aastal sekkus komisjon kolmanda osapoolena järjekordselt mitmesse juhtumisse.

iii) Peale selle osaleb komisjon aktiivselt ka asjaomastes WTO komiteedes Genfis. Dumpingu- ja subsiidiumide vastastes komiteedes võetud teiste WTO liikmete meetmed vaadatakse läbi kaks korda aastas ja kord kuus WTO-le esitatavate aruannete raames. Erilist tähelepanu pööratakse kaitsemeetmete komiteele, kuna selle vahendi suurenev kasutamine tekitab muret, nagu eespool on selgitatud. Komisjon tõstab esile juhtumeid, milles ELil on majanduslik või põhimõtteline huvi. Lisaks osaleb komisjon ka tehnilises kaitsemeetmete teemalises arutlusrühmas, mis tegutseb kõnealuse WTO komitee juures, ja juhatas 2015. aastal rühmas toimuvaid arutelusid. Selle peamine eesmärk on vahetada seisukohti seoses WTO liikmete kaubandustavadega.

5. KOKKUVÕTE

Käesolevas aruandes esitatud andmed näitavad, et ELi või tema liikmesriikide vastu toimus kogu 2015. aasta vältel aktiivne kaubanduskaitsealane tegevus, mis nõudis komisjoni talitustelt märkimisväärsed jõupingutusi.

Kõnealust aastat iseloomustasid ka üha keerukamaks muutuvad juhtumid, tingituna mitmesugustest teguritest, nagu käimasolev arutelu terase ülemaailmse ületootmise kohta ja poliitiline kontekst teatavates kolmandates riikides, kus kaubanduse kaitsevahenditega seotud meetmetele võib lisanduda proteksionistlik mõõde. Peale selle on ELi liikmesriikide tootjad, kellel on probleeme siseturul või omamaisel turul, teinud majanduskasvu ja tööhõive alaste eesmärkide saavutamiseks suuri jõupingutusi eksportimise nimel ning puutuvad seetõttu kolmandate riikide kaubanduse kaitsevahenditega seotud meetmetega tihedamini kokku.

Lisaks saavutas komisjon 2015. aastal häid tulemusi teatavates kolmandate riikidega peetud keerulistes aruteludes ELi subsiidiumide laadi teemal, mille eesmärk oli selgitada, et neid ei tuleks WTO eeskirjade alusel sihtotstarbelistena käsitada.

Komisjon püüab alati saavutada dialoogi, mis annab kasuliku panuse kolmandates riikides kaubanduse kaitsevahendite süsteemide väljatöötamisse, toetades ja õhutades kooskõla WTO eeskirjadega. Vastavalt sellele suheldi 2015. aasta vältel kahepoolsetl Türgi ja Brasiiliaga (kes on kaks kõige aktiivsemalt ELi tootjate vastu kaubanduskaitset rakendavat riiki), eesmärgiga vahetada parimat tava ning edendada paremat vastastikust mõistmist ja koostööd, mis kokkuvõttes aitab vältida ebaõiglaste meetmete kohaldamist ELi tööstusharude suhtes. Sellist dialoogi juba peetakse Hiinaga.

Arvestades järjestikuste sekkumiste ning kolmandate riikidega toimuva ametliku ja mitteametliku suhtlemise käigus saadud kogemusi, on komisjoni sekkumiste tähtsus aasta-aastalt kasvanud. Paljud varasematel aastatel esinenud probleemid püsivad aga jätkuvalt ja mõned on koguni süvenenud, eelkõige kaitsemeetmete levinud kasutus ja küsitav viis, kuidas mitu kolmandat riiki seda vahendit kasutab.

Kolmandate riikide kehtestatud kaubanduse kaitsemeetmetel, nagu ka pooleliolevatel uurimistel, on suur majanduslik mõju ELi ekspordile. Seepärast jätkab komisjon jõupingutuste tegemist, et edendada ELi kaubanduspartnerite seas ELi kohaldatavaid kõrgeid nõudeid, sest need aitavad luua turulepääsu strateegia õiglaselt kaubeldavatele kaupadele. Ühtlasi hoogustab komisjon oma sekkumist ning tehnilise toe ja nõuannete pakkumist ELi eksportijatele, eriti kui neil on tegemist kaubanduse kaitsevahendite võimaliku väärkasutusega kolmandate riikide poolt. Need jõupingutused on täielikult kooskõlas komisjoni muude turulepääsu käsitlevate jõupingutustega.

Kõnealuste ülesannete täitmisel on määrav roll liidu tööstusharude, individuaalsete ELi äriühingute ja liikmesriikidega suhtlemisel, samuti kahepoolsetel dialoogidel ja parima tava jagamisel kolmandate riikidega. Selles suhtes on komisjoni tegevus seoses kaubanduse kaitsevahendite kasutamisega kolmandate riikide poolt palju enam kui pelk järelevalve ning komisjon tegeleb selle valdkonnaga aktiivselt.